

De lens van Sociale Praktijken

Reflectie op de focus op het individu in gedragswetenschap

*Workshop Dag van het Gedrag
9 nov 2023
Erasmus Universiteit*

Even Voorstellen

- Suzan Christiaanse
- Jeltje van der Haer
- Inge Merkelbach

Wat gaan we doen

- Korte presentatie: gedrag en sociale praktijken 15 min
- Workshop: aan de slag met interventies 30 min
- Reflectie: wat kunnen we hiermee in de praktijk? 15 min

Theorie

The Intention-Action Gap

Welke sociale structuren / instituties / systemen > houden gedrag in stand?!

Ajzen, I. (1991) 'The theory of planned behavior', *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, pp. 179–211.

Blake, J. (1999) 'Overcoming the "Value--Action Gap" in environmental policy tensions between', *Local Environment*, 4(3), pp. 257–2

Theorie

Gedragsaanpak

Het verklaren en verkleinen van de intentie-gedragkloof

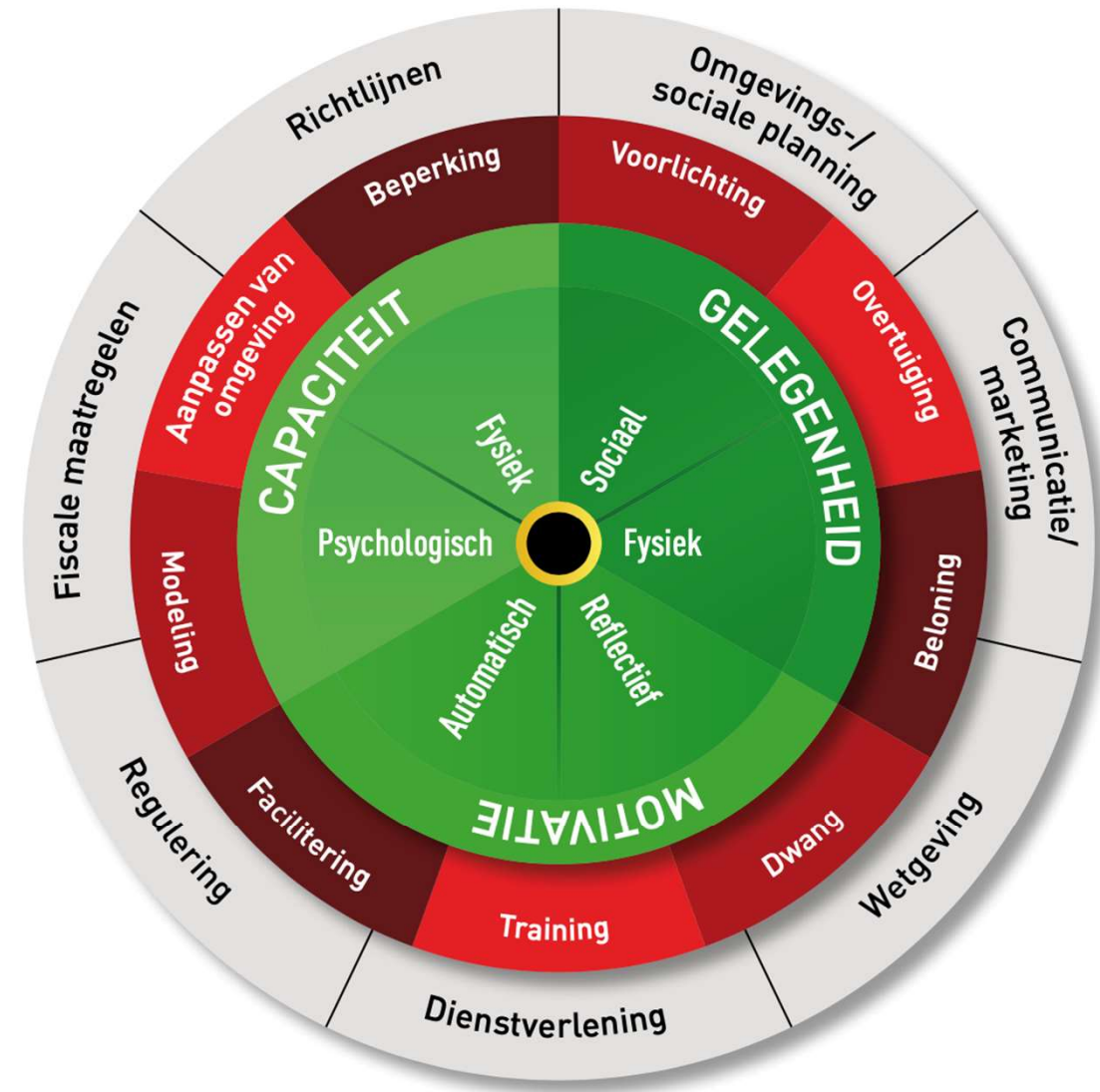
Bron van gedrag

Interventie Functies

Beleidsthema

Michie S, Atkins L, West R. (2014)

The Behaviour Change Wheel: A Guide to Designing Interventions.

Theorie

Van Drempel naar Interventie

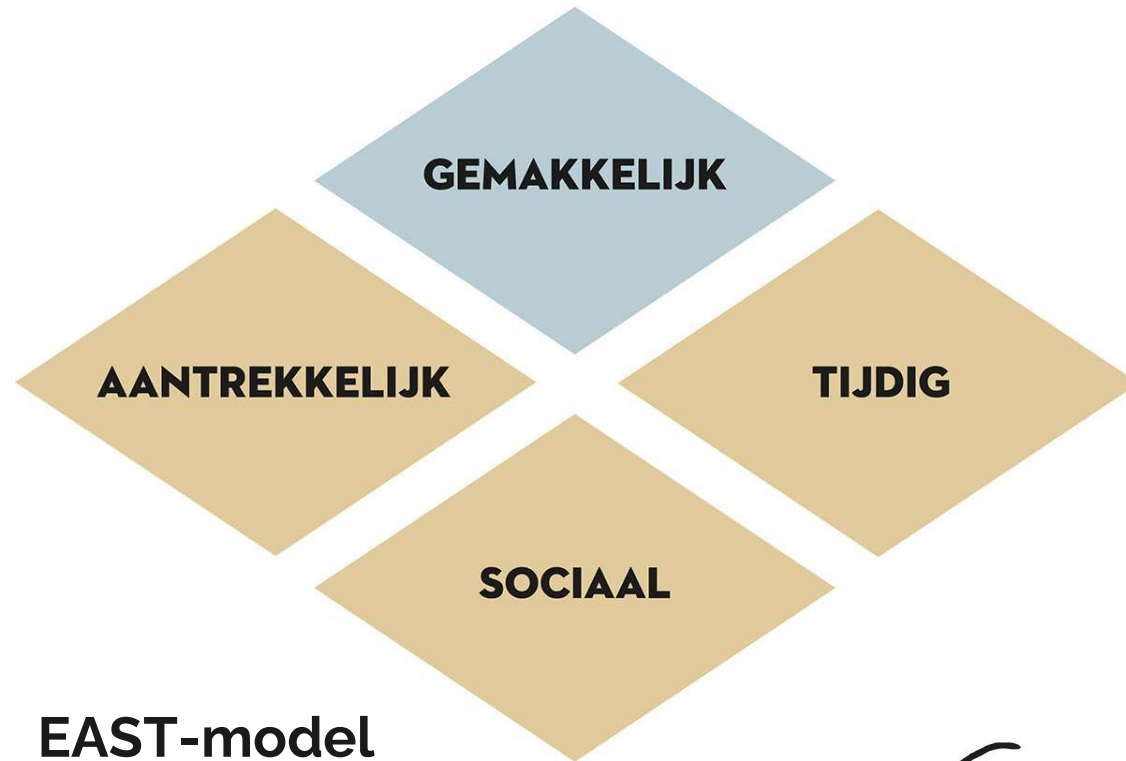
COMB - Intervention Functions										
	 Education	 Persuasion	 Incentivisation	 Coercion	 Training	 Restriction	 Environmental restructuring	 Modelling	 Enablement	
 Physical capability					✓				✓	
 Psychological capability	✓				✓				✓	
 Physical opportunity					✓	✓	✓		✓	
 Social opportunity						✓	✓	✓	✓	
 Automatic motivation		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
 Reflective motivation	✓	✓	✓	✓					✓	

Theorie

Van
Drempel
naar
Interventie

Wie is bekend
met deze
modellen?

EAST-model

Theorie

Sociale Praktijken Theorie

Focus = niet gedrag van individu

Routinematige handelingen volgen uit historisch gevormde sociale structuren

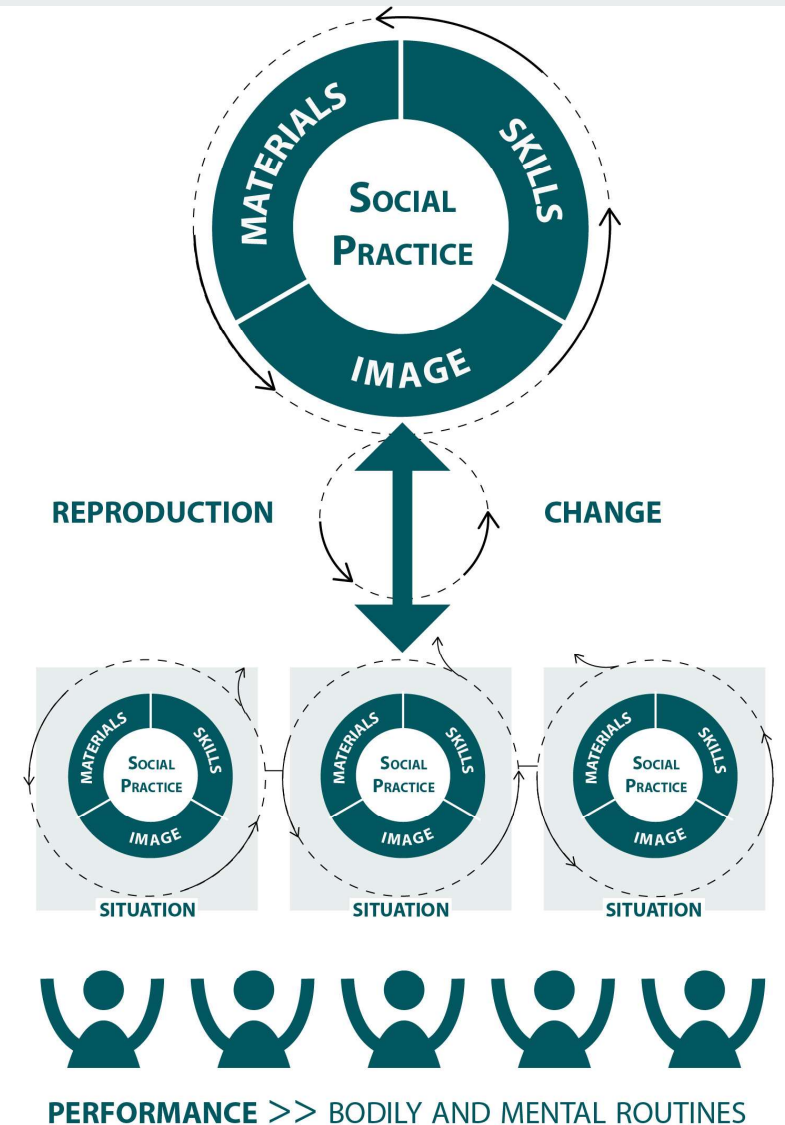
Theorie

Sociale Praktijken

bestaan uit 3 elementen die in interactie herkenbare 'praktijk-entiteiten' vormen.

Deze praktijken worden gereproduceerd en getransformeerd wanneer mensen deze in verschillende situaties uitvoeren.

Ze worden dan als het ware 'lichamelijke en mentale routines'

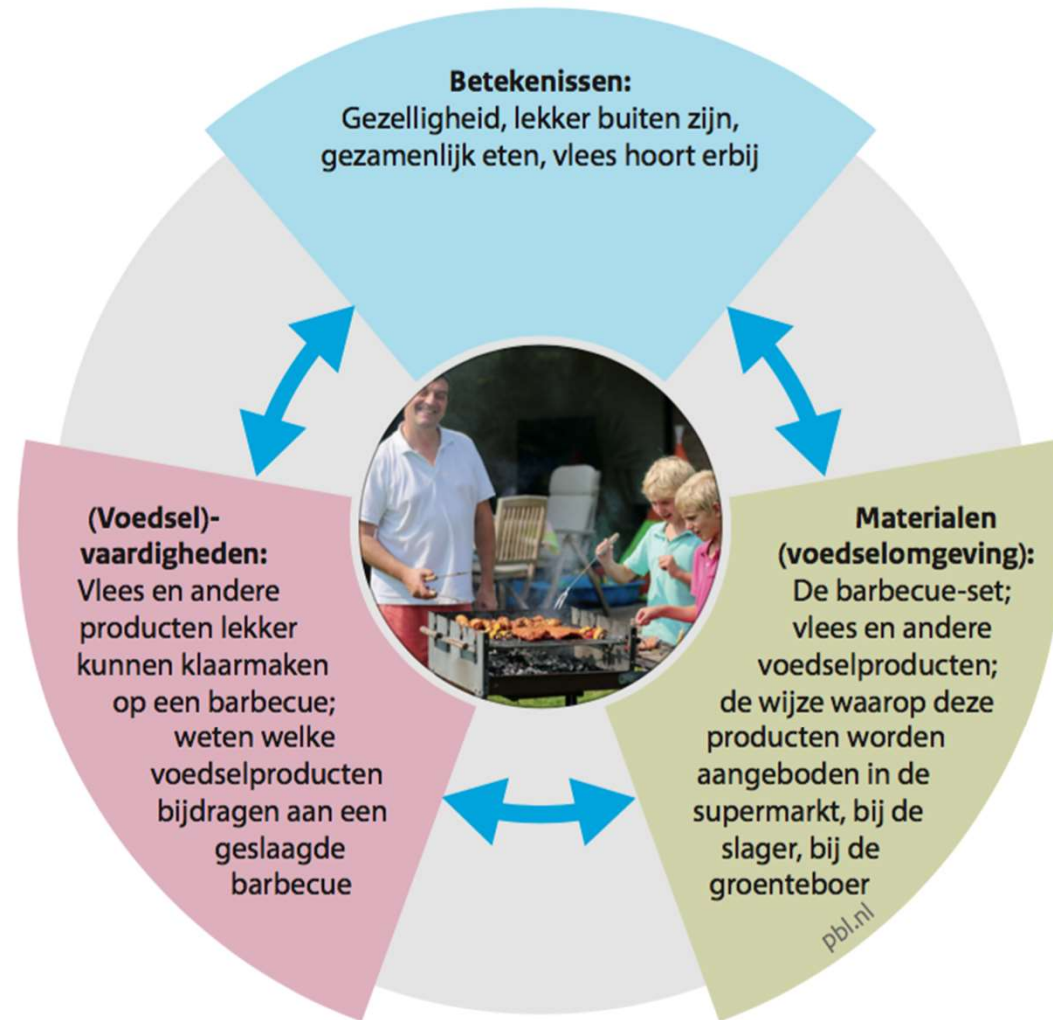
Theorie

Theorie

Sociale Praktijk voorbeeld: bbq

Bron: PBL

Hoe vertaal je dit naar Interventies en Beleid?

In 5-jarig onderzoek ‘Duurzaamheid als Collectieve Opgave’ >
Inzicht in (on)duurzame sociale praktijken van inwoners en de werkwijze van de gemeenten om hierop te sturen.

Drie onderzoekslijnen:

- Energie-praktijken
- Voedsel-praktijken
- Governance-praktijken

BIN - Dag van Het Gedrag Workshop: 'Duurzame Sociale Praktijken'

Case:

Tegengaan voedselverspilling bij huishoudens

Nu:

Ga uit elkaar in 2-3 groepjes, en start brainstorm

Hiervoor hebben we een **half uur**

BIN - Dag van Het Gedrag Workshop: 'Duurzame Sociale Praktijken'

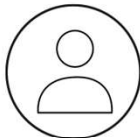

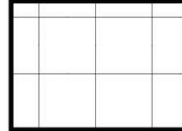
4 Discussieer

15 min

bespreek in de grote groep:

Hoe verhoudt de lens van Sociale Praktijken zich tot modellen voor gedragsverandering?

Inloed van de interventies:

stelsel?	individueel?	gemeenschap?
		
		

Bedankt voor uw aandacht!

Suzan Christiaanse:

christiaanse@essb.eur.nl

Onderzoek fase 1+2

- **Onderzoeksvraag:** Hoe kan gemeente de juiste **voedingsbodem** creëren voor duurzame sociale praktijken
- **Methoden:**
  - Kwalitatief (interviews, observaties)
  - Kwantitatief (twee vragenlijsten)
  - Literatuur en desk research
  - Samenwerking en Co-Creatie

Sociale praktijken die we onderzoeken

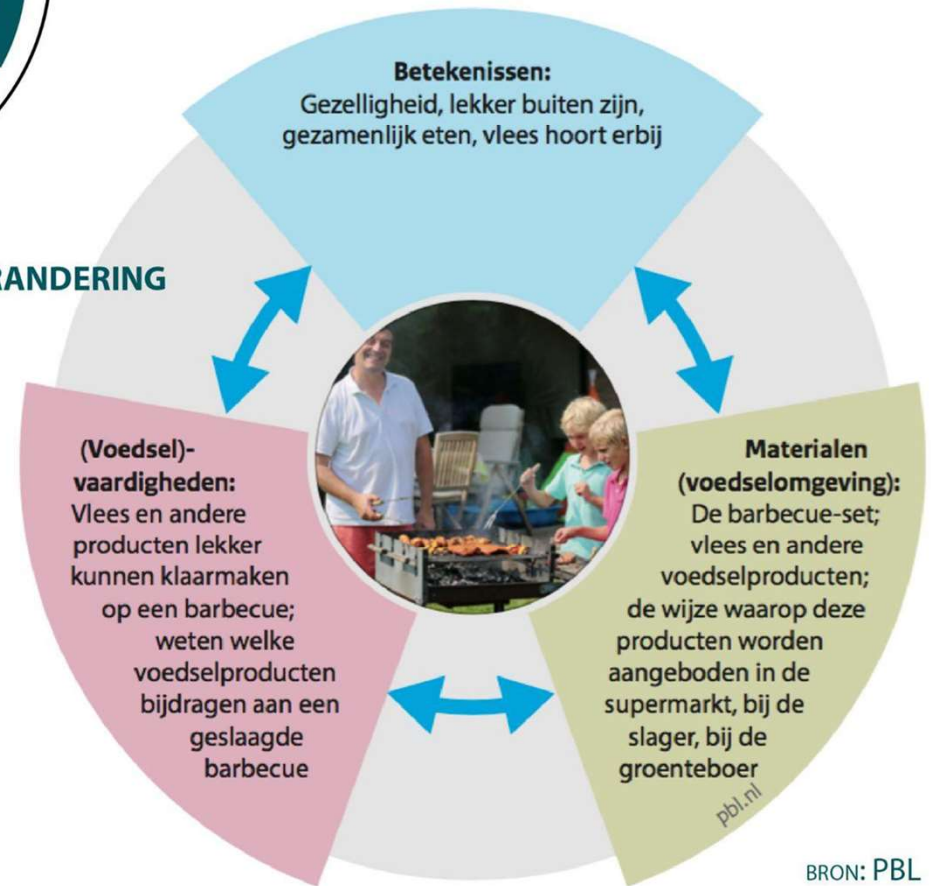
- Retrofitting > aanpassen van woning
- Energiepraktijken > dagelijkse praktijken zoals douchen, wassen, koken of slapen
- Voedselpraktijken > boodschappen doen, koken, eten, opruimen na het eten

Overkoepelende inzichten

- Aantrekken tot duurzame uitingsvormen van sociale praktijken:
  - Bundels van interventies op alle elementen
  - Interventies op 'Interlocking practices' (pos/neg spillovers)
- Onduurzame uitingsvormen *echt* minder vanzelfsprekend maken moet > systeemverandering = lastig. SAMENWERKEN
- Aanpassen van de leefomgeving
- Betrekken stakeholders: inclusieve participatie

BRON: PBL